

FUNDACIÓ GIL DE GAINZA

(Palma 1735 – 2001)

Martín Gil de Gainza Echagüe (Enériz, 1646 – Palma, 1737) fou enginyer militar navarrès que es traslladà a Mallorca el 1678, lloc on esdevengué mestre de fortificacions i comptador. A part del llegat arquitectònic, deixà els seus béns a l'Església mallorquina perquè fossin administrats en forma d'obra pia, fet que derivà en aquesta fundació, de la qual conservam una part documental que ha arribat a l'ACM a través del seu darrer president i canonge Penitencier, Mn. Llorenç Alcina Rosselló.

QUADRE DE CLASSIFICACIÓ

1. Creació i activitat administrativa

- 1.1. Testaments (1735)
- 1.2. Gestió i altres escrits

2. Activitat econòmica

- 2.1. Donacions a l'obra pia (1737-1938)
- 2.2. Distribucions entre entitats beneficiàries (1825-1963)
- 2.3. Pagaments (1843-1929)
- 2.4. Impostos (1935-1964)
- 2.5. Deute perpetu (1941-1964)
- 2.6. Liquidacions (1943-1963)
- 2.7. Comptes (1948-1955)
- 2.8. Taxes (1958-1963)
- 2.9. Anotacions (1859-1961)

3. Correspondència

- 3.1. Rebuda (1865-2001)
- 3.2. Emesa (1932-1959)

INVENTARI

1. Creació i activitat administrativa

1.1. Testaments (1735)

Conservam la transcripció manuscrita i la mecanoscrita del testament original de Martín Gil de Gainza (1735), en ambdós casos es tracta de la traducció posterior al castellà.

En el testament, entre d'altres, s'hi indica la voluntat per tal que els seus béns fossin administrats per membres de diferents institucions i centres religiosos (Catedral de Mallorca, Parròquia de Santa Creu, Col·legi de Monti-Sion de la Companyia de Jesús i Col·legi de Sant Martí) en forma d'obra pia per ajudar els pobres.

1.1. Gestió i altres escrits

Aquí recollim una breu descripció dels membres administradors de la fundació, fragments de pregàries o textos literaris i un retall amb l'article 1033, de la Llei d'enjudiciament civil.

2. Activitat econòmica

2.1. Donacions a l'obra pia (1737-1938)

2.2. Distribucions entre entitats beneficiàries (1825-1963)

2.3. Pagaments (1843-1929)

2.4. Impostos (1935-1964)

2.5. Deute perpetu (1941-1964)

2.6. Liquidacions (1943-1963)

2.7. Comptes (1948-1955)

2.8. Taxes (1958-1963)

2.9. Anotacions (1859-1961)

El gruix d'aquesta donació correspon a part de la documentació que l'entitat va generar i rebre en el transcurs de la seva activitat. Per això, de l'època més inicial, conservam algunes donacions de particulars i viles (Santa Maria del Camí i Santa Eugènia) a l'obra pia; documents de com mentre la institució havia pagat els seus administradors per tal que gestionassin les quantitats

rebudes d'acord amb les finalitats de l'entitat; i pagaments i anotacions sobre remuneracions antigues, així com també del pagament d'un protocol notarial.

Quant a la primera meitat del segle XX, conservam cartes de pagament i drets reials pagats per la fundació a Hisenda pública. Alguns d'aquests drets es tracten de *mortis causa*. A més, de pagaments de deute perpetu que la fundació gestionava a través del Crèdit Balear. Quant a les liquidacions, distingim la documentació emesa per les entitats bancàries (1943-1962), i la interna que els diferents administradors de la fundació firmaren (1957-1963). En concret, en disposam de l'ardiaca, senyor penitencier, capellà de Santa Creu i del rector de Monti-Sion. La darrera documentació d'aquesta meitat consisteix en un quadern-esborrany de comptes del 1948, un llistat de pagaments realitzats aquell mateix any i un balanç econòmic del 1955.

Finalment, de la segona meitat del segle XX, conservam una sèrie de pagaments entre la fundació i el Bisbat de Mallorca, un conjunt de notes de diferents èpoques relatives a establiments i censos de particulars i entitats religioses, i un document amb notes sobre inversions en borsa de la fundació en la Compañía de Ferrocarriles Andaluces.

3. Correspondència

3.1. Rebuda (1865-2001)

Aquesta correspondència sol ser entre entitats. En tenim de la Direcció General de Propietat i Drets, de la Junta de Beneficència de Navarra, de l'entitat bancària Crèdit Balear, Hisenda i de la Direcció General de Patrimoni i Entitats Jurídiques del Govern de les Illes Balears. Amb tot, també en conservam de particulars.

3.2. Emesa (1932-1959)

Es tracta de còpies i esborranys de cartes emeses des de la fundació a particulars i a institucions (Bisbat de Mallorca, Hisenda).

17/03/2021